

Hans og Grete.

(Tysk eventyr.)

Tæt utenfor en stor skog bodde en fattig vedhugger med sin kone og sine to børn. Gutten kaldte de Hans og jenten Grete. Litet hadde de baade at bite og brænde, og da det kom dyrtid i landet, hadde manden ikke længer det daglige brød til sig og sine. Mens han nu en kveld laa i sengen og ikke kunde falde i søvn for sine tunge tanker og mange sorger, sukket han og sa til sin hustru: „Hvad skal det bli av os? Hvorledes skal vi kunne sørge for vore stakkars børn, naar vi ikke har noget til os selv?“ — „Hør nu her, mand,“ sa konen; „imorgen tidlig tar vi børnene med os ut i skogen, hvor den er tættest, gjør op en varme til dem og gir hver av dem et stykke brød, og saa gaar vi til vort arbeide og lar dem være alene. De finder aldrig veien hjem igjen, og saa er vi av med dem.“ — „Nei kone,“ sa manden, „jeg har ikke hjerte til at la mine stakkars børn bli alene i skogen; da blir de nok snart revet ihjel av vilde dyr.“

— „Aa din nar!“ sa hun. „Vil du endelig at vi alle fire skal sulte ihjel, saa kan du likesaa godt ta paa at høvle bord til likkisterne vore med det samme,“ sa hun, og hun gav sig ikke før han samtykte. „Men

jeg synes saa synd i de stakkars børnene," sa manden.

De to børnene hadde heller ikke kunnet falde i søvn for sult, og hadde hørt det stedmoren hadde sagt til faren. Grete, stakkar, graat sine modige taa-
rer, og sa til den lille broren sin: „Nu er det ute med os.“ Men han trøstet hende, og sa hun skulde ikke graate. „Jeg skal nok finde paa raad.“ Da forældrene var sovnet, stod han op og tok paa sig trøien, lukket op underdøren og lurte sig ut. Det var klart maaneskin, og alle de hvite flintestenene utenfor huset glinset som bare sølvskillinger. Hans bøide sig ned og sanket saa mange som han kunde faa plads til i trøielommen sin. Saa gik han ind igjen, og sa til søsteren: „Du skal ikke være ræd, lille Grete. Bare sov du! Vorherre vil nok ikke forlate os.“ Og dermed la han sig atter ned i sengen sin.

Straks det lysnet av dag, før solen endda var oppe, kom konen og vækket børnene. „Staa nu op, dovninger!“ sa hun, „vi skal ut i skogen og hente brænde. Saa gav hun hver av dem et litet stykke brød, og sa: „Dette skal dere ha til middagsmat; men sluk nu ikke alt paa én gang, for mere faar dere ikke.“ Grete tok brødet til sig og gjemte det; for Hans hadde sin lomme full av sten. Saa gav de sig alle paa vei ut til skogen. Da de hadde gaat et stykke, snudde Hans sig om og kikket efter huset, og det gjorde han flere ganger. „Hvad er du gaar slik og kikker efter, Hans?“ spurte faren. „Nu maa du se at faa benene med dig.“ — „Jeg ser bare efter den hvite katten min,“ svarte Hans; „den sitter oppe paa taket og vil sige farvel til mig.“ — „Tøv!“ sa

moren. „Det er jo morgensolen som skinner paa skorstenspipen.“ Men vesle Hans hadde ikke set efter den hvite katten; han hadde bare hver gang tat en av de blanke flintestenene op av lommen og kastet paa veien.

Da de var kommet midt ind i skogen, sa faren: „Nu kan dere børn gaa og sanke tørved, saa skal jeg tænde op varme, saa dere skal slippe at fryse.“ Hans og Grete bar nu sammen ris og pinder, saa det blev en svær haug; den blev det tændt ild paa, og da luen slog høit tilveirs, sa konen: „Nu kan dere lægge dere ved baalet her, børn, og sove ut, saa gaar vi imens ind i skogen og hugger brænde. Naar vi er færdige, skal vi komme og hente dere.“

Hans og Grete sat nu ved ilden, og da det blev middag, holdt de sit lille maaltid paa hver sit stykke brød. De hørte hele tiden øksehug inde i skogen, og saa trodde de faren var i nærheten. Men det var ikke hug av nogen øks; det var en gren, som han hadde bundet til et tørt trø og som vinden slog frem og tilbake. Og da de hadde sittet saaledes en lang stund, sank øinene igjen paa dem av træthet, og de faldt i dyp søvn. Da de saa endelig vaagnet, var det mørk nat. Grete tok nu til at graate og sa: „Hvorledes skal vi nu finde ut av skogen?“ Men broren trøstet hende: „Vent bare, saa kommer maanen op, og da skal vi nok finde veien.“ Og da fuldmaanen var staat op, tok Hans sin lille søster ved haanden, og gik efter flintestenene, for de glinset som blanke skillinger og viste dem vei. De gik hele natten, og i graalysingen naadde de hjem til sin fars hus. De banket paa døren, og da konen lukket op og saa det var Hans og Grete, sa hun: „Dere er da riktig nogen

leie unger. Hvorfor har dere ligget og sovet saa længe i skogen? Vi trodde dere slet ikke vilde komme hjem igjen.“ Men faren var glad; for han hadde i sit hjerte angret at han hadde lat dem blive alene igjen derute.

Nogen dage senere var det atter nød i huset, og børnene hørte at moren sa til faren, da de var kommet i seng: „Nu er vi like nær igjen; vi har bare et halvt brød, og naar det er slut med det, saa er vjisen ute. Børnene maa bort; vi maa føre dem dypere ind i skogen, saa de ikke kan finde veien hjem igjen; ellers er det ute med os.“ Dette faldt manden tungt paa hjerte, og han mente det var bedre at dele den sidste matsmulen med børnene. Men konen vilde ikke høre paa slikt, og kom bare med skjend og spitord. Hadde han git efter første gangen, fik han gjøre det andre gangen med, sa hun.

Børnene hadde ligget vaakne og hørt samtalen. Da forældrene var sovnet, stod Hans op og vilde ut og sanke flintesten; men konen hadde stengt døren, saa han kunde ingen vei komme. Allikevel trøstet han sin søster og sa: „Du skal ikke være ræd, lille Grete. Bare sov du! Vorherre vil nok ikke forlate os.“

Tidlig næste morgen kom konen og drøg børnene op av sengen. De fik hver sit stykke brød; men det var endda mindre nu end forrige gang. Paa veien til skogen smuldret Hans sit brødstykke i lommen, stanset alt i ett og kastet smulerne paa marken. „Hvad er det du staar og kikker efter, Hans?“ spurte faren. „Se nu til at du rapper dig!“ — „Jeg bare ser efter den vesle duen min,“ svarte Hans; „den

sitter paa taket og vil sige farvel til mig.“ — „Tøv!“ sa konen. „Det er jo morgensolen som skinner paa skorstenspipen.“ Men Hans kastet efterhvert alle smulerne paa veien.



Konen førte børnene længer og længer ind i skogen; aldrig i sine levedage hadde de været saa langt hjemmefra. Det blev atter gjort op et stort baal, og moren sa til børnene: „Nu skal dere bli sittende her, og er dere trætte, saa kan dere sove; vi gaar

ind i skogen og hugger brænde, og naar vi er færdige, og det lider mot kvelden, saa kommer vi og henter dere." Da det blev middag, delte lille Grete sit brødstykke med broren, som hadde smuldret op sit og strødd det paa veien. Saa faldt de i søvn, og det blev kveld; men ingen kom for at hente børnene. Da de vaagnet, var det mørk nat, og Hans trøstet sin søster og sa: „Vent bare, Grete, til maanen kommer op, saa kan vi se brødsmulerne som jeg har strødd ut; de skal nok vise os veien hjem. „Da maanen kom op, gik de avsted; men ingen brødsmuler var at finde nu; for de tusener av smaa fugl som flyver om i skog og mark, hadde pillet dem op alle sammen. „Vi skal nok finde veien allikevel,“ sa Hans; men de fandt den ikke. De gik hele natten og næste dag med, fra morgen til kveld, uten at komme ut av skogen, og saa var de saa sultne; for de hadde ikke andet til mat end nogen bær som de fandt her og der paa marken. Tilslut blev de saa trætte at benene ikke lenger vilde bære dem, og saa la de sig under et træ og faldt i søvn.

Nu var det den tredje morgen, siden de var gaat hjemmefra. De vaagnet og gav sig atter avsted, men kom bare lenger ind i skogen, og fik de ikke snart hjelp, maatte de dø av sult og træthet. Ved middagstid saa de en liten snehvit, vakker fugl, som sat paa en gren og sang, og det lød saa vakkert at de blev staaende og lye paa den. Saa lettet den paa vingerne og fløi fore, og de fulgte efter, og saa kom de til et litet hus; der satte fuglen sig paa taket. Da de kom nærmere, saa de at huset var bygget av brød, taket var gjort av kake, og vindusruterne av det kla-

reste sukker. „Nu skal vi rigtig godgjøre os,“ sa Hans, „og faa os et maaltid som kan smake. Jeg holder mig til taket, saa kan du Grete ta fat paa vinduet; det er søtt.“ Hans strakte sig paa tærne og brøt et stykke av taket, før at prøve hvorledes det smakte, og Grete stilte sig tæt op efter vinduet og knasket paa en av ruterne. Da hørte de en pi-
pende røst inde fra stuen:

»Knirk, knark! Hvem er det derute
som tusler og pusler paa mit tak og min rute?»

Børnene svarte:

«Det er vinden som suser,
det er løvet som bruser.»

Saa blev de ved med sit maaltid og gav sig god matro. Hans syntes taket smakte godt, og rev ned til sig et stort stykke av det, og Grete slog istykker en hel vindusrute, og satte sig ned for at godgjøre sig med den. Da gik med én gang døren op, og en ældgammel kone kom ut; hun støttet sig paa en krykke, og gik saa stilt at de saa hende ikke, før hun var like ved dem. Hans og Grete blev saa rædde at de lot falde det de hadde i hænderne; men den gamle konen rugget med hodet og sa: „Aa nei for nogen vakre smaabørn! Hvorledes er dere kommet hit? Nu maa dere komme ind og bli hos mig, saa skal dere faa det saa godt.“ Dermed tok hun dem ved haanden begge to og førte dem ind i huset. Der satte hun frem god mat til dem, melk og pandekake med sukker paa, epler og nøtter. Saa reide hun op

to hvite smaa senger til dem, og Hans og Grete la sig i dem, og trodde rent de var kommet i himlen.

Men den gamle konen hadde bare gjort sig saa blid for at lokke dem til sig; hun var en ond heks, som var paa lur efter smaabørn, og hadde bygget sit brødhush bare for at faa dem i sin vold. Naar hun fik fat paa et barn, saa dræpte hun det, kokte det og aat det op, og det var en ren festdag for hende. Hun hadde set Hans og Grete, straks de nærmet sig huset, og da satte hun i en onskapsfuld latter og gren og gottet sig. Dem har jeg, mente hun; de skal ikke slippe fra mig. Tidlig om morgenen, før børnene var vaagnet, stod hun op, og da hun saa dem ligge der og sove saa søtt, med røde, runde kinder, saa mumlet hun ved sig selv: „Dette skal bli god stek.“ Saa grep hun lille Hans med sine knoklede hænder, og bar ham ned i en liten stald. Det nyttet ham ikke noget at skrike; hun stængte ham inde bak et traleverk, og der maatte han holde til som i et bur. Saa gik hun ind til Grete, rusket hende vaaken og ropte: „Op med dig nu, din dovne unge! Du skal hente vand og koke god mat til broren din; han staar paa stalden og skal bli fet, og naar han er blitt rigtig fet og god, saa skal jeg steke ham og æte ham op.“ Grete, stakkar, gav sig til at graate rent ynkelig; men det hjalp ingenting; hun maatte gjøre som den onde heksen bød hende.

Saa blev det kokt rigtig god mat til Hans; men Grete fik ikke andet end krabbeskal. Hver morgen kom kjærringen luskende ned til stalden og ropte: „Stik ut fingeren din, Hans, saa jeg kan kjende om du snart er fett.“ Men Hans stak et avnaget ben

ut mellem tralerne, og heksen var saa nærsynt at hun ikke merket det; hun trodde det var fingeren til Hans, og undret sig paa at det gik saa sent med at faa ham fet. Da fire uker var gaat, og Hans endda var like mager, var det slut med hendes taalmod, og hun vilde ikke vente længer. „Hei da Grete!“ ropte hun. „Skynd dig og hent vand! Enten Hans er fet eller mager, saa skal han bli slagtet og kokt imorgen.“ Den stakkars lille søsteren sørget og sukket, saa det var en ren ynk, og taarerne randt nedover kinderne paa hende, mens hun gik og bar vand. „Kjære Gud, hjælp os!“ ropte hun. „Hadde bare vilddyrene ædt os ute i skogen, saa hadde vi ialfald faat dø sammen!“ — „Du kan spare dig alt skraal og skrik!“ sa heksen. „Det hjelper dig aldrig et grand.“

Tidlig næste morgen maatte Grete henge op den store vandkjelen og tænde paa varmen under. „Først skal vi bake,“ sa heksen; „jeg har alt hetet bakerovnen og eltet deigen.“ Hun støtte den stakkars Grete bort til ovnen, som lyse luen alt slog ut av. „Kryp nu ind, sa kjærringen, og kjend efter om det er rigtig hett derinde, saa vi kan skyte ind brødet.“ Men straks Grete var kommet ind, vilde heksen til at smelde igjen ovnsdøren; Grete skulde ogsaa bli stekt, for hende vilde hun ogsaa æte. Men Grete skjønnte hvad hun tænkte paa, og saa sa hun til heksen: „Jeg vet ikke hvorledes jeg skal bære mig ad. Hvorledes skal jeg komme helt ind?“ — „Din dumme gaas!“ sa kjærringen. „Aapningen er jo saa stor at jeg selv kan krype ind,“ og dermed krabbet hun selv bort og stak hodet ind i bakerovnen. Men i det samme gav Grete hende et støt, saa hun røk helt ind i ovnen, smældte

jerndøren igjen og skjød slaaen for. Hu! Da tok kjærringen til at hyle rent forfærdelig; men Grete sprang sin vei, og den ugudelige heksen blev ynkelig opbrændt.

Grete løp nu til den vesle broren sin med det samme, aapnet stalddøren og ropte: „Nu er vi frelst, Hans! Den gamle heksen er død.“ Da sprang lille Hans ut, som en fugl av buret, naar døren blir lukket op for den. Da var de saa glade begge to, tok hverandre om halsen, og sprang omkring og hoppet og dånset, og kysset hverandre gang paa gang. Og nu da de ikke lenger hadde nødig at være rædde for heksen, gik de ind i huset og saa sig om alle steder. Og der stod i hver en krok kister fulde av perler og ædelstener. „De er endda bedre end flintestener,“ sa Hans, og stappet alle lommerne fulde, og Grete sa: „Jeg vil ogsaa ha noget med hjem,“ og saa fylgte hun forklæet sit. „Og nu maa vi avsted,“ sa Hans, „saa vi kan komme ut av denne trolldskogen. Da de hadde gaat et par timers tid, kom de til et stort vand. „Hvorledes skal vi komme over her?“ sa Hans. „Her er hverken klop eller vad.“ — „Ikke baat heller,“ svarte Grete. „Men se, der kommer en hvit and svømmende. Kanhænde den vil hjelpe os over, naar vi ber den vakkert.“ Og saa ropte hun:

«Anne Vande, hjelp os to!
Her er hverken baat eller bro.
Riktig søt og snild skal du hete,
setter du over Hans og Grete.»

Da kom anden like bort til dem, og Hans satte

sig op paa ryggen av den, og sa til sin søster at hun skulde sætte sig op hos ham. „Nei,“ svarte Grete, „det blir for tungt for den lille anden; lat den sætte os over én for én.“ Det gjorde anden, og da de var vel over og hadde gaat en stund, syntes de at de kjendte sig mere og mere igjen i skogen og tilslut fik de langt børte øie paa farens hus. Saa tok de til at springe, og fôr ind i stuen og kastet sig om halsen paa sin far. Manden hadde ikke hat en glad time siden han hadde latt børnene være alene igjen i skogen; men konen, hun var nu død. Grete ristet ut forklædet sit, saa perlerne og ædelstenene sprang omkring i stuen, og Hans tømte den ene lommen efter den andre paa bordet. Saa var det slut med al nød og alle sorger, og siden levde de sammen og hadde det godt alle sine dage.
